

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ Learning Activities Development of Students in Chiangmai Zoo

ธนภัทร พงษ์ภมร

Thanapat Pongpamon

สาขาการวางแผนและพัฒนาชนบท คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1)ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ ความรู้ และความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ 2)เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ 3)เพื่อเปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่หลังการพัฒนา 4)เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเก็บข้อมูลจากนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ 25 อำเภอ ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) มีกลุ่มตัวอย่าง 10 อำเภอ คือ อำเภอเมือง ดอยสะเก็ด แม่แตง แม่ริม สันป่าตอง สันกำแพง สันทราย หางดง สารภี และดอยหล่อ อำเภอละ 3 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) และนักเรียนโรงเรียนละ 50 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมตัวอย่างทั้งหมด 1,500 คน และแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด คือ ก่อนและหลังการประเมินการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมีระดับการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจำนวนที่เท่ากัน เข้าชมสวนสัตว์เชียงใหม่ในรอบ 3 ปี ที่ผ่านมา จำนวน 1 ครั้ง ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,001–10,000 บาท ผู้ปกครอง (บิดาและมารดา) ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองมีสถานภาพสมรส ผู้ปกครองมีอายุอยู่ระหว่าง 41–45 ปี ผลการเปรียบเทียบความรู้ที่ได้รับจากการเข้าชมสวนสัตว์ในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าในแต่ละช่วงชั้นได้รับความรู้จากการเข้าชมสวนสัตว์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $P < 0.05$ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้และความพึงพอใจก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่พบว่า แสดงว่าความรู้ที่ได้รับก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ $P < 0.01$

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับนักเรียนแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในประเด็นด้านการจัดการ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและผลการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ $P < 0.05$ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจที่ได้รับของนักเรียน จากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระกับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า มี 2 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้จากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนานักเรียน สวนสัตว์เชียงใหม่.

Abstract

The objectives of this study were to: 1) Explore learning styles, knowledge and satisfaction with learning activities in Chiangmai zoo of students; 2) Develop learning activities of students in Chiangmai Zoo; 3) Compare obtained knowledge and student satisfaction with learning activities in Chiang Mai zoo after the development of learning activities; and 4) Explore factors effecting the achievement of learning activities developing. The sample group in this study consisted of 1500 students from 25 districts obtained by simple random sampling and purposive sampling. The former were students from three schools of the following districts: Muang, Doi Saket, Mae Taeng, Mae Rim, Sanpatong, Sankampaeng, Sansai, Hang Dong, Sarapi, and Doi Lor, The latter were 50 students of each school. Two sets of questionnaires were used for data collection before and after the learning activities in Chiangmai zoo of the students.

Results of the study revealed that most of the respondents were female. There was an equal number of upper elementary school students. They had visited Chiangmai zoo once in the previous 3 years. Their parents were hired as workers and had a monthly income 5,000 – 10,000 baht. They were elementary school graduates and their age range was 41 – 45 years. The following were found to have a significant difference: knowledge obtained from learning activities in Chiangmai zoo 300 of the respondents based on their level of education; Knowledge of the respondents before and after their learning activities in Chiangmai zoo; and respondents satisfaction with learning activities in Chiangmai zoo on management, personal, learning activities, and achievement of learning activities. Their was a based on level of education of the respondents. In addition there was a significant relationship between obtained knowledge of the respondents and two independent variables: educational attainment and parents average income. Also, there was a significant relationship between the respondent satisfaction with learning activities in Chiangmai zoo and two independent variables: educational attainment and income respectively.

Keywords: Learning activities, Student development, Chiangmai zoo.

1. บทนำ

สวนสัตว์เชียงใหม่นอกจากจะเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนและนักท่องเที่ยวแล้ว สวนสัตว์ยังเป็นสิ่ง queched หน้าชุดตาของคนในประเทศที่สามารถสะท้อนและบ่งชี้ถึงความเป็นผู้มีจิตใจเมตตา ความเอื้ออาทร มีวัฒนธรรมและความรู้ ความเข้าใจในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การพัฒนาสวนสัตว์ในปัจจุบันมีความพิถีพิถันและต้องใช้ศาสตร์หลายแขนงมาประยุกต์ การดำเนินงานขององค์การสวนสัตว์เป็นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยบุคลากรและองค์ความรู้จากหลายแขนง วิชาชีพเข้ามาร่วมทำงานที่ผสมผสาน กล่าวได้ว่าเป็นหน่วยงานที่ต้องการความรู้ความสามารถแบบสหวิทยาการ จึงทำให้มีบุคลากรและองค์ความรู้ด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย เช่น ด้านการบริหาร สัตวบาล สัตวแพทย์ ชีววิทยา โภชนาการ พฤกษศาสตร์ กฎหมาย การวางแผน การเงิน การบัญชี การตลาด การศึกษา การประชาสัมพันธ์ ภูมิสถาปัตย์ ช่างสาขาต่างๆ ฯลฯ เมื่อรวมเข้ากับผลผลิตทางความคิดและประสบการณ์มานานกว่า 65 ปี จึงกล่าวได้ว่าสวนสัตว์จะเป็นแหล่งความรู้ (Learning sources) สำหรับคนทุกชั้นทุกวัยที่สามารถมาศึกษาและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Life-long learning) และทั้งในรูปแบบของการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีความสอดคล้องทั้งกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2545 (โชติชวัล, 2556)

ดังนั้น การศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ตามอัธยาศัย และต่อเนื่อง ตลอดจนสามารถพัฒนาให้เกิดความตระหนัก และนำไปใช้ในชีวิต ได้ต่อไป (โหมฉาย, 2556) โดยเฉพาะในเรื่องความรู้ ความเข้าใจ

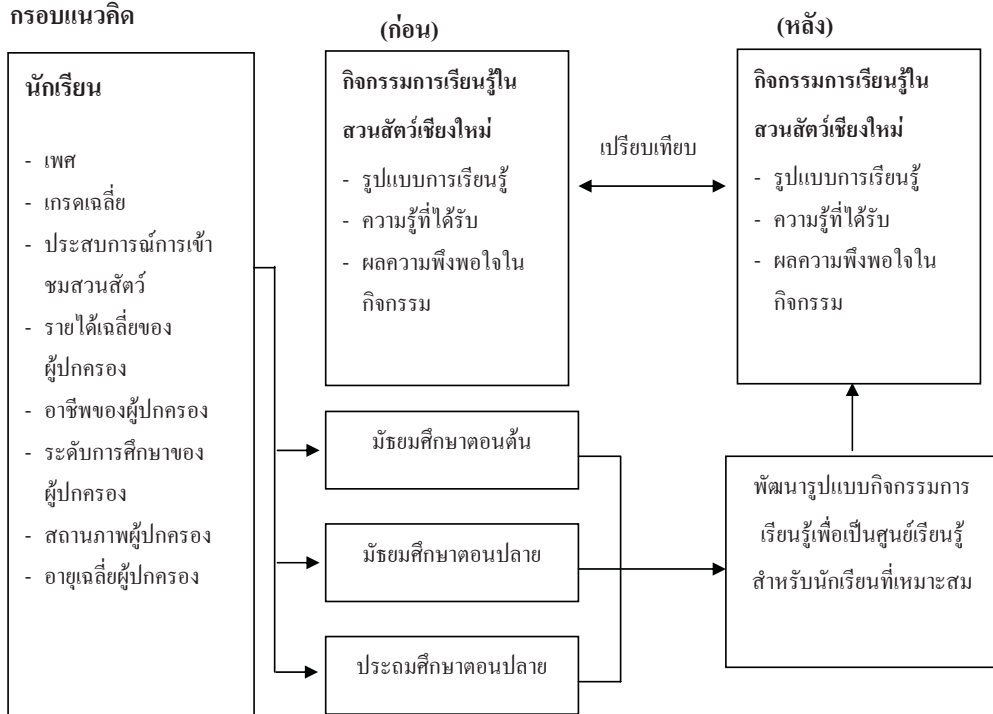
ความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า จึงจำเป็นต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์

1. ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ ความรู้ และความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่
3. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบการเรียนรู้ ความรู้ และความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่หลังการพัฒนา
4. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

1.2 กรอบแนวคิดและสมมุติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิด

สมมุติฐานของงานวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ในด้านความรู้ที่ได้รับและความพึงพอใจ
2. กิจกรรมการเรียนรู้ด้านความรู้ที่ได้รับและด้านความพึงพอใจในกิจกรรม มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับชั้นของนักเรียน
3. กิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ด้านความรู้ที่ได้รับและด้านความพึงพอใจในกิจกรรมแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์

2. วิธีการศึกษา

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย นักเรียนในเขตจังหวัดเชียงใหม่ 25 อำเภอ
2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 10 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง ดอยสะเก็ด แม่แตง แม่ริมสันป่าตอง สันกำแพง สันทราย หางดง สารภี และดอยหล่อ สุ่มโรงเรียนอำเภอละ 3 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และสุ่มนักเรียนโรงเรียนละ 50 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวม 1,500 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ ประกอบด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ สร้างขึ้นโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น

- 1.1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.2 ข้อมูลความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Likert scale) มี 5 ระดับ

- 1.3 ข้อมูลความต้องการในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่ โดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Likert scale) มี 5 ระดับ

- 1.4 ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติ (Workshop) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่การศึกษาของสวนสัตว์เชียงใหม่ ระดมสมอง (Brain storming) หาแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่

2.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

1. ความเที่ยงตรงเรื่องเนื้อหา ตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา

2. ความเชื่อมั่น ตรวจสอบโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ แล้วหาความสอดคล้องในโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นแบบ Cronbach alpha coefficients

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้สถิติพรรณนากับข้อมูลส่วนบุคคล ความพึงพอใจ และความต้องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่

2. ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลต่อความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่

3. ใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจก่อนและหลัง แบบไม่มีอิสระต่อกันต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักเรียน

3. สรุปผลการศึกษา

3.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาระดับ ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจำนวนที่เท่ากัน เข้าชมสวนสัตว์เชียงใหม่ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา จำนวน 1 ครั้ง ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท ผู้ปกครอง (บิดาและมารดา) ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ปกครอง มีระดับการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองมีสถานภาพสมรส ผู้ปกครองมีอายุอยู่ระหว่าง 41–45 ปี

3.2 รูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนในสวนสัตว์เชียงใหม่

ก่อนการประเมิน พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ด้วยวิธีการ การศึกษาในระบบ (Formal education) โครงการนำนักเรียนเข้าศึกษาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ รองลงมา การศึกษาตามอัธยาศัย เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ การศึกษานอกระบบ (Non-formal education) เช่น อาสาสมัคร การเข้าค่าย เป็นต้น

หลังการประเมิน พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ เข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ด้วยวิธีการ การศึกษาในระบบ (Formal education) โครงการนำนักเรียนเข้าศึกษาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ รองลงมา การศึกษานอกระบบ (Non-formal education) เช่น อาสาสมัคร การเข้าค่าย เป็นต้น และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ การศึกษาตามอัธยาศัย เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยว เป็นต้น

แหล่งความรู้ที่ได้รับ

ก่อนการประเมิน พบว่าแหล่งความรู้ที่ได้รับ คือ ป้ายหน้ากรงสัตว์ รองลงมา วิทยากรให้ความรู้ ป้ายนิทรรศการ แผ่นพับ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ แหล่งความรู้ที่ได้รับ คือ วิทยากร

หลังการประเมิน พบว่าแหล่งความรู้ที่ได้รับ คือ วิทยากรให้ความรู้ รองลงมาป้ายหน้ากรงสัตว์ ป้ายนิทรรศการ แผ่นพับ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ แหล่งความรู้ที่ได้รับ คือ วิทยากร

การเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่

ก่อนการประเมิน พบว่าได้รับความรู้ในเรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า และสัตว์น้ำ รองลงมา การเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ได้รับความรู้ในเรื่อง พฤติกรรมสัตว์ป่า อาหารสัตว์ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ได้รับความรู้ในเรื่องการพื้นที่ในการจัดเป็นสถานที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หลังการประเมิน พบว่าได้รับความรู้ในเรื่อง การอนุรักษ์สัตว์ป่า และสัตว์น้ำ รองลงมา การเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ได้รับความรู้ในเรื่อง พฤติกรรมสัตว์ป่า อาหารสัตว์ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ การเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ได้รับความรู้ในเรื่องการพื้นที่ในการจัดเป็นสถานที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่

ก่อนการประเมิน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ รองลงมา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

หลังการประเมิน พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเข้ามาเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ รองลงมา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และผู้ให้ข้อมูลน้อยสุด คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

3.3 แบบวัดความรู้

การเปรียบเทียบการวัดความรู้ก่อนและหลังของนักเรียนแต่ละช่วงชั้น พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งหมด แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อโครงการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่

ด้านการจัดการ

ก่อนการประเมิน พบว่าความพึงพอใจ ด้านการจัดการ อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านการจัดการ คือ ความเหมาะสมของสถานที่ รองลงมาระยะเวลาการจัดกิจกรรม และอาหาร น้ำดื่ม หลังการประเมิน พบว่า ความพึงพอใจ ด้านการจัดการ อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านการจัดการ คือ ความเหมาะสมของสถานที่ รองลงมา ระยะเวลาการจัดกิจกรรม และอาหารและน้ำดื่ม

ด้านบุคลากร

ก่อนการประเมิน พบว่าความพึงพอใจต่อโครงการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านบุคลากร ที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมา มนุษยสัมพันธ์ของวิทยากร การให้ข้อมูลของวิทยากร และมีบุคลากรเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังการประเมิน พบว่า ความพึงพอใจ ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านบุคลากร คือ มนุษยสัมพันธ์ของวิทยากร รองลงมา บุคลากรที่มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ข้อมูลของวิทยากร และมีบุคลากรเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน

ก่อนการประเมิน พบว่าความพึงพอใจ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย คือ ฐานการเรียนรู้ตามจุดต่างๆ รองลงมา ความเหมาะสมของกิจกรรม สื่อการเรียนรู้มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย แหล่งการเรียนรู้มีความปลอดภัย แหล่งการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าชม และมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด มีเส้นทางเดินที่สะดวกในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้แต่ละจุด มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาบริการ และมีสื่อการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่อย่างเพียงพอ หลังการประเมิน พบว่า ความพึงพอใจ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย คือ แหล่งการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าชม รองลงมา แหล่งการเรียนรู้มีความปลอดภัย และมีการจัดแหล่งการเรียนรู้ให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน มีสื่อการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่อย่างเพียงพอ และสื่อการเรียนรู้มีรูปแบบที่เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ความเหมาะสมของกิจกรรม ฐานการเรียนรู้ตามจุดต่างๆ แหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด และมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาบริการ และเอกสารประกอบการเรียนรู้

ด้านผลการจัดการเรียนรู้

ก่อนการประเมิน พบว่าความพึงพอใจ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย คือ นักเรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า รองลงมา นักเรียนได้รับความรู้และเข้าใจนักเรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้ มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ และนักเรียนได้รับความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะสัตว์ต่างๆ ในสวนสัตว์เชียงใหม่ จากผลการศึกษาหลังการประเมิน พบว่าความพึงพอใจเชิงใหม่ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์สัตว์ป่า และให้ความสำคัญด้านผลการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก คือ นักเรียนได้รับความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะสัตว์ต่างๆ ในสวนสัตว์เชียงใหม่ นักเรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชนได้ และนักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การไม่ซื้อสัตว์ป่ามาเลี้ยง

4. สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับนักเรียน พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนทั้งหมด แสดงว่าผลการทดสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งจิตร์ กองคำ (2541) ได้ศึกษาจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้กระบวนการสร้างนิสัย มีจิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วย “สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา” หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และงานวิจัยของกฤษฎา บุญคุ้ม (2534) ได้ศึกษาผลการสอน โดยใช้วิธีการสำรวจสิ่งแวดล้อมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยการสำรวจสิ่งแวดล้อมมีผลสัมฤทธิ์แต่ละด้านดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ยกเว้นทักษะการทดลองไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละด้านของนักเรียนที่สอนโดยการสำรวจสิ่งแวดล้อมหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนทักษะทางวิทยาศาสตร์แต่ละด้านของนักเรียนที่สอน โดยวิธีการสำรวจหลังการเรียนสูงกว่าการเรียน เจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนจากการสอน โดยวิธีการสำรวจสิ่งแวดล้อม หลังเรียนสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด คือ ฐานการเรียนรู้ตามจุดต่างๆ ส่วนหลังการประเมิน พบว่า ความพึงพอใจต่อโครงการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์เชียงใหม่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบย่อย โดยให้ความสำคัญด้านกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมากที่สุด คือ แหล่งการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้าชม อรรถพร (2546) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่นักเรียนนั้นได้

5. เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา บุญคุ้ม. 2534. การศึกษาผลของการสอน โดยวิธีการสำรวจสิ่งแวดล้อม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ.
- โซลิชวัล พุทธิกาญจน์. 2556. แนวทางการพัฒนาครูในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 2(1) : 27-32.
- โถมฉาย เนื่องจำนงค์. 2556. การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. 2(1) : 33-40.
- รุ่งจิตร์ กองคำ. 2541. จิตสำนึกทางสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- อรรถพร ผดุงศักดิ์ชยุ. 2547. การมีส่วนร่วมและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดฉะเชิงเทรา. งานนิพนธ์ปริญญา กศ.ม. (บริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา:ชลบุรี.